

Sakliste og saksfremstillinger for møte i rovviltnemnda for region 8 den 22.1.2016

Sted: Alta, Scandic hotell Alta
Tid: 10.00–14.45 (lunsj 12.00–12.45)

Sakliste

1/16	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
2/16	Orienteringssaker	s. 1
3/16	Referatsaker	s. 1
4/16	Rovviltnemnda konstituerer seg, leder og nestleder velges	s. 2
5/16	Møteplan for 2016	s. 2
6/16	SNO v/Thomas Strømseth om status jerv samt sluttrapport fra Scandlynx	s. 2
7/16	Rovviltnemnda evaluerer sin oppfølging av forvaltningsplanen	s. 3
8/16	Områder der rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om uttak av jerv	s. 17

1/16 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 22.1.2016

2/16 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

3/16 Referatsaker

Innhold

	Dato
Angående ørn som predator av ren	15.10.2015
Avgjørelser av klager på vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i region 5, 6, 7 og 8 i 2015	9.11.2015
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe ved Luovosvarri-Vuorji siida i reinbeitedistrikt 16C	4.12.2015
Gaupe og jerv i reinbeiteland, NINA rapport 1200	nov. 2015
Klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8, 2016	29.11.2015
NOAH – klage over vedtak om kvote for gaupejakt i region 8	2.12.2015
Oppnevning av medlemmer fra fylkestinget til rovviltnemnda	22.12.2015
Oversendelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 – Troms og Finnmark 2016	11.12.2015
Praktisering av rovviltforliket	12.11.2015
Maktmisbruk fra offentlig forvaltning	23.10.2015
Referat fra møte mellom NIBIO og Fylkesmannen i Troms om videreføring av prosjektet Dyr..	26.11.2015
Skadefellingstillatelse på jerv i Njeiddan siida og tilgrensende områder – Karasjok kommune	6.1.2016
Stortingsmelding Natur for livet – sammendrag	2015/2016
Vedtak om kvote for jakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Ro..	10.11.2015
Vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 – Nordland i 2016	12.11.2015
Wildlife in a Politically Divided World: Insularism Inflates Estimates of Brown Bear Abundance	27.4.2015

4/16 Rovviltnemnda konstituerer seg, leder og nestleder velges

Vedtak:

5/16 Møteplan for 2016

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 vedtar følgende møteplan for 2016:

Dato	Saker	Sted
16.3.	fordeling av FKT-midler, skadefellingskvoter	Tromsø
2.6.	anbefaling lisensfellingskvote bjørn, lisenskvote jerv	Vadsø
5.7.	evt. klagebehandling lisensfellingskvote jerv	telefonmøte
20.10.	kvote for kvotejakt på gaupe, evt. anbefaling om kvote	Tromsø
24.11.	evt. klagebehandling kvote for gaupejakt	telefonmøte

Saksfremstilling

Det er problematisk på forhånd å kunne forutsi eksakt hvor mange møter det kommer til å bli behov for, og til hvilke tidspunkt det er behov for møter. Rovviltnemnda har likevel noen faste hendelser slik som fastsetting av kvoter for lisensfelling og kvotejakt, vedtak om skadefellingskvoter og anmodning om lisensfellingskvote for bjørn evt. også for gaupe.

Miljøverndepartementet har i brev av 16.12.2013 fastsatt frister for saksbehandling. Rovviltnemndas møter må tilpasses slik at disse fristene overholdes. Samtidig er det ønskelig at vedtakene fattes nært opp til aktuelle lisensfelling, kvotejakt eller skadefelling. Dette for at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig.

Det kan tenkes at enkelte møter blir avlyst, for eksempel dersom det ikke kommer noen klage på vedtaket der det er satt av møtetid for klagebehandling. I slike tilfeller vil det bli sendt ut e-post om dette så snart sekretariatet og leder av nemnda har tatt denne avgjørelsen.

Det må også påberegnes at uforutsette saker/henvendelser gjør at det må innkalles til fysisk møte/telefonmøte eller avgjørelse per e-post på kortere varsel.

6/16 SNO v/Thomas Strømseth om status jerv samt sluttrapport fra Scandlynx

7/16 Rovviltnemnda evaluerer sin oppfølging av forvaltningsplanen

Vedtak:

I forvaltningsplanen gir kapittel 1–7 en grundig innføring i hva som ligger til grunn for rovviltforvaltning i region 8. Kapittel 12 sier litt om regional forskning på rovvilt. Kapittel 13 viser kart over forvaltningsområdene som rovviltnemnda har vedtatt. Kapittel åtte, *evaluering og veien videre*, danner, med «referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda» samt «rovviltnemndas presiseringer til referansegruppas anmodning», grunnlaget for både kapittel ni, *forvaltningsmål, strategier og virkemidler*, kapittel ti, *utfordringer i forvaltningen*, og kapittel elleve, *avveininger – valg av forvaltningsgrenser rovvilt*.

I årets evaluering vil vi som ved fjorårets evaluering ta utgangspunkt i delmålene i forvaltningsplanens kapittel 9, og vurdere hvordan nemnda har arbeidet for å nå delmålene. Oppramsingen av tiltak og spørsmål knyttet til disse er ikke fullstendig, men er ment for å stimulere til å finne løsninger for hvordan nemnda kan jobbe smartere for å nå sine mål. Det er ønskelig at den enkelte nemndsmedlem før møtet gjør seg noen tanker omkring måloppnåelsen, og hvordan denne kan bli bedre. Før møte bør den enkelte nemndsmedlem lese forvaltningsplanens kapittel 8, og se dette i lys av hva rovviltnemnda har utrettet med produktet den ferdige forvaltningsplanen er. Etter å ha gått gjennom delmålene vil vi se på rovviltnemndas evaluering fra 2014, og se hvorvidt denne er fulgt opp og hva som har skjedd i 2015.

Delmålene i forvaltningsplanen

Delmål 1. Arbeide for å bedre påliteligheten i bestandsberegningene av rovvilt.

Rovviltnemnda har videreført sin dusørordning:

- 10 000 kroner (skattepliktig) for melding om bjørnebinne med én eller flere unger som ikke tidligere er kjent for forvaltningen, dersom Statens naturoppsyn etter undersøkelse kan bekrefte meldingen
- 15 000 kroner (skattepliktig) for tips som fører til funn av jerveyngling på lokalitet som tidligere ikke er kjent av forvaltningen. Dette forutsetter at lokaliteten blir kontrollert og yngling blir dokumentert av Statens naturoppsyn
- 15 000 kroner (skattepliktig) for meldinger om funn av nye familiegrupper av gaupe som dokumenteres av Statens naturoppsyn, og som ikke tidligere er kjent av forvaltningen.
- 5 000 kroner (skattepliktig) for melding om reirlokalteter for kongeørn som dokumenteres av Statens naturoppsyn og som ikke tidligere er kjent av forvaltningen.

Hvert år trekkes det premier både i Finnmark og Troms blant de som har levert ekskrementer og hår fra bjørn. DNA-analyser fra disse prøvene er viktige for oversikt over bjørnebestanden.

I brev fra landets rovviltnemnder til Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet av 4.2.2014, ble følgende anmodning stilt:

16. I rovviltforliket 2011 var forlikspartene enige i at bestandsmålet for bjørn skal være 13 årlige ynglinger. I rovviltforliket av 2011 ble antall binner per yngling satt til 6,5. Etter rovviltforliket har Det skandinaviske bjørneprosjektet, på oppdrag fra Miljødirektoratet utviklet en bjørnekullsimuleringsmodell(BKS-modellen).

Miljøverndepartementet har lagt til grunn at BKS-modellen gir den best tilgjengelige informasjon, og at den følgelig skal brukes til å avgjøre om bestandsmålet er nådd eller ikke. Norges rovviltnevnder mener beregninger for fangst – gjenfangst må inngå i denne modellen, først da vil den gi et reelt estimat på bestanden.

Svar: (Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 21. mars 2014)

Jeg går ut fra at "BKS-modellen" det vises til i forslaget er den vitenskapelig baserte estimeringsmodellen som ble utarbeidet av Det skandinaviske bjørneprosjektet i 2010 for å estimere antall ynglinger av bjørn i Norge basert på resultat fra de årlige DNA-analysene. Rovdata ble opprettet høsten 2010, som ansvarlig for drift av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i Norge. Essensielt i begrunnelsen for etableringen av Rovdata var at man ønsket et tydeligere skille mellom forvaltning og overvåking. Rovviltforliket fra 2011 sier blant annet at Rovdata skal ha det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå. Et samlet Storting var altså enige om at Rovdata skal være ansvarlig for drift av overvåkingsprogrammet og understreket dermed viktigheten av objektive bestandsvurderinger. Forslag til endringer i registreringsmetodikk, og ansvaret for å sikre bruk av best mulig metodikk i registreringsarbeidet, skal kvalitetssikres av Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. rovviltforliket. Det vil etter min vurdering være uryddig dersom man politisk skal fremme forslag til endringer i overvåkingsmetodikk som kan gå på tvers av best tilgjengelig kunnskap og kompetanse, da slike vurderinger skal gjøres faglig av Rovdata. Jeg har for øvrig fått opplyst at det konkrete forslaget som her fremmes, om å inkludere fangst-gjenfangst metodikk i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn, er noe Rovdata allerede har igangsatt et arbeid på. Utvikling av vitenskapelige beregningsmodeller er imidlertid arbeidskrevende. Jeg har tillitt til det arbeidet som utføres av Rovdata i overvåkingen av rovvilt.

Det ble også anmodet om:

19. *Kartlegging av antall familiegrupper av gaupe gjennom aktiv sporing av SNO gjennom hele registreringsperioden er nødvendig for å gi et pålitelig estimat. SNO må gis instruks om å lete etter familiegrupper av gaupe også tidlig i registreringsperioden.*

Svar: (Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til rovviltnevndene datert 21. mai 2014)

Vi har i dag et svært solid overvåkingsprogram for rovvilt, og arbeidet er de senere årene betydelig styrket gjennom etablering av Rovdata. Sentralt i begrunnelsen for etablering av Rovdata var at man ønsket et tydeligere skille mellom forvaltning og overvåking. I tråd med rovviltforliket 2011 har Rovdata det overordnede ansvaret for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt, og er sekretariat for Fagrådet som har ansvaret for å foreta den løpende vurderingen av best mulig overvåkingsmetodikk. Et samlet Storting var gjennom rovviltforliket 2011 enige om dette og understreket dermed viktigheten av objektive bestandsvurderinger.

Jeg har stor tillitt til det arbeidet som gjøres med bestandsovervåking av rovvilt, og jeg har en klar opplevelse av at tillitten til overvåkingsarbeidet har økt generelt blant de ulike berørte parter. Jeg mener det er viktig å fastholde prinsippet om at eventuelle endringer i overvåkingsmetodikken skal gjøres etter faglige vurderinger av Rovdata og Fagrådet. Jeg

vrderer det ikke som aktuelt å fremme forslag fra departementet om endringer i overvåkingsmetodikken for gaupe, men inviterer rovviltnemndene til å komme med innspill direkte til Rovdata og Fagrådet der dere mener det er et forbedringspotensial. Disse innspillene vil bli vurdert på faglig grunnlag.

Rovviltnemnda ga i 2015 NINA 200 000 kroner i FKT-midler til innkjøp av 50 viltkamera for et prosjekt som tester viltkamera til overvåking av gaupebestanden i Troms. NINA kommer til å søke om midler til å drifte kameraene i 2016.

Kunne rovviltnemnda gjort mer for å få bedre pålitelighet i bestandsberegningene? I tilfelle hvordan?

Delmål 2. Ivareta beitenæringene gjennom å minimalisere tap av dyr på beite

Dette er et veldig vidt delmål, alt rovviltnemnda iverksetter gjøres nettopp med sikte å nå dette målet. Fra rovviltnemndas strategier er det enkelte punkter som peker seg ut når det gjelder akkurat dette målet:

Tydelig differensiert forvaltning:

- Forvaltningsgrensene og prioritering av FKT-midler.

Dette har i stor grad lyktes når det gjelder bjørn og sau samt jerv og sau. Mens det særlig er i reindrifta dette ikke har lyktes. Sauetapene til rovvilt ser ut til å være nedadgående, mens en ikke har samme gode trend i reindrifta.

Har rovviltnemnda vært tydelige nok? Forslag til forbedringer?

Prioritere ressurser der de virker:

Kan rovviltnemnda prioriterer bedre? I tilfelle hvordan?

Minimalisere alt tap av rein og husdyr på utmarksbeite

- Forebyggende tiltak mot rovviltskader på sau, slik som tidlig nedsanking, utvidet tilsyn, bruk av kadaversøkekvipasjer eller elektronisk overvåking for å øke kunnskapsgrunnlaget, ekstraordinært tilsyn/akutt tilsyn, Prosjekt Beitebruk i utmark avsluttet i 2015.
- Forebyggende tiltak mot rovviltskader på rein, slik som fôring i kombinasjon med utvidet tilsyn, kalving innenfor gjerde, foring av kalv innenfor gjerde, flytting av rein.
- Bidra til at også tap som ikke skyldes rovvilt minimaliseres.
- Tapene av rein er til dels økende, det vil i det videre være viktig å satse spesielt på tiltak som kan redusere rovvilttapet til rein.

Hva gjør rovviltnemnda for dette? Kan nemnda gjøre mer?

Bærekraftig reindrift:

Hvordan bidrar rovviltnemnda til en bærekraftig reindrift? Kan rovviltnemnda gjøre mer?

Delmål 3. Bestandsregulering ved kvotejakt og lisensfelling

Rovviltnemnda har igangsatt prosjektene «Næring og rovvilt i Finnmark» og «Dyr i drift».

En viktig del av prosjektenes arbeid er å gjøre kvotejakt og lisensfelling mer effektivt. Dette gjøres blant annet gjennom:

- Avklare private grunneieres tillatelse til rovviltjakt
- Opplæring av ekvipasjer for sporing av bjørn
- Gaupejaktkurs
- Jervejaktprosjekt
- Wirebjørn
- Fasiliteter for testing av hund på bjørn

Videre har rovviltnemnda gjennom rovviltnemndenes ministeranmodning, oversendt KLD og LMD den 6.2.2014, spilt inn en rekke forslag til endringer i lovverket som nemnda mener vil gjøre lisensfelling og kvotejakt mer effektiv. Dette har i 2015 blant annet ført til forskriftsendringer som gjør at region 8 inngår i en treårig prøveordning der fastmontert lys ved åtejakt på jerv samt elektronisk overvåking av jervebås utprøves.

Rovviltnemnda har de siste årene regulert gaupebestanden gjennom kvotejakt. Dette har lyktes. I Troms har kvoten for jerv i A-området blitt fylt, og denne er utvidet ved å bruke utjevningkvoten. Dette tyder på at rovviltnemnda nå nærmer seg å kunne regulere jervebestanden effektivt gjennom lisensfellingskvoten.

Kan rovviltnemnda jobbe annerledes for å få en mer effektiv bestandsregulering gjennom kvotejakt og lisensfelling?

Delmål 4. Prioritere nødvendig bestandsregulering i A-områdene i kalvingsland for rein
Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 5. Effektivt uttak av rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene
Rovviltnemnda har satset på en profesjonalisering av interkommunale skadefellingslag.

Rovviltnemnda har dialog både med fylkesmennene og med Miljødirektoratet angående ekstraordinære uttak av rovvilt.

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 6. Økt forutsigbarhet og lokal medvirkning

Viktig for å skape forutsigbarhet er å formidle gjeldende rovviltpolitikk, dette prøver rovviltnemnda å gjøre gjennom en tett dialog med beitebrukerne, for eksempel gjennom referansegrupper for interessenter i prosjektene Dyr i drift samt Næring og rovvilt i Finnmark. Videre har rovviltnemnda i sin forvaltningsplan sagt hvilke områder som anbefales som beiteområder for sau, og hvilke områder hvor rovviltnemnda ikke anbefaler sau på utmarksbeite.

I arbeidet med lokal medvirkning er referansegruppene viktige.

Har forutsigbarheten og den lokale medvirkningen økt? Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 7. Mer kunnskap om «rovvilt – beitedyr – samfunn» i forvaltning og hos befolkning
For å nå dette målet har rovviltnemnda i 2015 støttet en rekke tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, blant annet:

- Prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark samt Dyr i drift i Troms
- Prosjektet Beitebruk i utmark avsluttet i 2015
- Arena rovvilt
- Temadag bjørn i Polar Park
- Forprosjekt: bruk av droner i utmarksbaserte næringer
- Kadaverhundprosjekt 2015
- Utvidet tilsyn med godkjente kadaversøkekvipasjer
- Radiobjeller i Troms, administrert av Karl Oskar Fosshaug
- Tiltakspakke Lyngen
- Reindriftsseminar 2015

I tillegg viser forvaltningsplanen til mye kunnskap om rovvilt og rovviltforvaltning i region 8.

Har forvaltning og befolkning fått mer kunnskap? Kan rovviltnemnda gjøre mer?

Delmål 8. Lett tilgjengelig informasjon om økonomiske virkemidler ovenfor næring og privatpersoner

Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen vist til og beskrevet de viktigste økonomiske virkemidlene i rovviltpolitikken. For forebyggende og konfliktdempende tiltak har rovviltnemnda i forvaltningsplanen vist kriterier for prioritering av midler, og nemnda har vist til lovverket, og til elektronisk søknadssenter, hvor det skal søkes og rapporteres.

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å gjøre denne informasjonen lettere tilgjengelig?

Oppsummert

Rovviltnemndas overordnede målsetting:

«Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn og ulv presist på regionens bestandsmål samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.»

Har rovviltnemnda i løpet av det siste året nærmet seg sin overordnede målsetting?

Hvordan fungerer forvaltningsplanen som verktøy for å nå den overordnede målsettingen?

Oppfølging av rovviltnemndas evaluering fra 2014

Ved evalueringen i 2014 gikk rovviltnemnda gjennom forvaltningsplanens kapittel 8, *evaluering og veien videre*. Da ble det vurdert i hvilken grad rovviltnemnda hadde fulgt opp referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda. I denne oppfølgingen har vi gitt en statusoppdatering for noe av det som har skjedd i 2015.

Estimert antall bjørneynglinger

Referansegruppa fremhever at det er vesentlig at det kommer tydelig frem hvordan antall bjørneynglinger skal regnes, så en vet hvor mange bjørner regionen skal ha. I forvaltningsplanen kapittel 10, *utfordringer i forvaltningen*, har rovviltnemnda et kapittel 10.5 om å forbedre metodikken for beregning av reell bjørnebestand. Dette er fulgt opp i rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16. Rovdata har igangsatt arbeid for å inkludere *fangst-gjenfangst metodikk* i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn.

2015: Sammen med forskerkolleger fra Norge og Frankrike har Rovdata i det siste året jobbet med romlige fangst-gjenfangst modeller for DNA innsamlingen på bjørn i Norge. Dette både

for å se på estimerer av gjenfangbarhet (oppdagbarhet) og aktivitetscenter på leveområdene til hunnbjørnene påvist i DNA materialet i Norge i femårsperioden 2009-2013. Dette er sammenskrevet i en vitenskapelig artikkel i tidsskriftet Conservation Letters. Figur 3 gir en grei oppsummering av hovedfunnene.

Resultatene viser blant annet at det er i størrelsesorden 70-80 % av hunnbjørnene som påvises (oppdages i DNA-materialet) et gitt år. Et annet viktig resultat å merke seg er at den romlige fangst-gjenfangst modellen estimerer at i den undersøkte femårsperioden har 30-49 % av hunnbjørnene sentrum av leveområdet sitt på andre siden av riksgrensen (i Sverige, Finland eller Russland).

Sammen med de tidligere nevnte forskningsmiljøene er det tatt et initiativ i form av et prosjektforslag overfor Naturvårdsverket og Miljødirektoratet om videre arbeid med slike romlige fangst-gjenfangst modeller for flere av de store rovdyrene og for begge kjønn.

Overvåking og forvaltningsstrategi for kongeørn

Referansegruppa mente det var viktig at kongeørnbestanden blir bedre overvåket, og at det kommer en tydelig forvaltningsstrategi for kongeørn i regionen. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen kapittel 10.2 tatt opp forvaltning av kongeørn i region 8. Dette har rovviltnemnda fulgt opp gjennom fokus på kongeørn ved Arena rovvilt 2013, og gjennom fokus på kongeørn ved vurdering av søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemndene har i ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 18, etterlyst et verktøy for bestandsregulering av kongeørn. Rovdata, som ansvarlig for rapportering av bestandsstatus til rovvilt, har opplyst at det jobbes med kvalitetssikring av data, og det er en målsetning å presentere oppdatert bestandsnivå i løpet av året. Når et oppdatert bestandsestimat foreligger vil Klima- og miljøministeren komme tilbake til en vurdering av bestandsregulering av kongeørn.

2015: Oppdatert bestandsestimat kom i april 2015, NINA rapport 1158, *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010–2014*.

Kongeørna har en svært stor utbredelse over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). I 2014 anslo Heggøy & Øyen at den norske populasjonen var på 1224–1545 par. Bestanden av kongeørn i Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2010 vurdert som livskraftig. Den mest omfattende kartleggingen som er gjennomført i region 8 er: «Kartlegging av kongeørn på kysten av Nord-Norge», ved Karl Birger Strann (2008). I Troms ble det estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet. I Finnmark ble det estimert 140–160 hekkende par, hvorav omtrent 40 prosent hekket på kysten. I NINA rapport 1158, *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010–2014* er populasjonen estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014. Dette estimatet bygger kun på kjent forekomst av kongeørn fra Rovbase og inkluderer ikke en vurdering av bestanden i tomme arealer, dvs. arealer hvor det ikke er kjent forekomst av kongeørn, enten som følge av mangelfull kartlegging, mangelfullt datagrunnlag i Rovbase eller at områdene er reelt tomme for kongeørnterritorier. Gitt en 10 km buffer rundt kjente reirlokalteter er ca. 30 % av brutto landareal i fylker med hekkende kongeørn tomme arealer uten kjent forekomst av kongeørn. Størst andel av den norske populasjonen finnes i våre tre nordligste fylker. I Troms er usikkerheten stor, fordi forholdsvis lite data er registrert i rovbases for den siste femårsperioden. Estimatet for okkuperte kongeørnterritorier med øvre og nedre 95 %

konfidensintervall i Troms for perioden 2010–2014 er 127 (47–167), for Finnmark er tilsvarende tall 112 (90–127) (NINA rapport 1158).

På bakgrunn av blant annet oppdatert bestandsestimert fikk Miljødirektorat i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet å levere en rapport før nyttår 2015, med en tilrådning på framtidig forvaltning av kongeørn.

Motorferdselloven og saksbehandlingstid bremsekloss for uttak av rovvilt

Referansegruppa trakk frem at motorferdselloven og sen saksbehandling i avgjøring om dispensasjon til bruk av motorferdsel er en bremsekloss for uttak av rovvilt. Rovviltnemnda har satset på interkommunale skadefellingslag, erfaringer fra disse viser at saksbehandling angående dispensasjon til bruk av motorferdsel går raskt når skadefellingen administreres av disse. Rovviltnemndene har gjennom ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 10, anmodet om lettere adgang til bruk av snøskuter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt. Klima- og miljøministeren vil vurdere åpning for adgang til bruk av snøskuter til uttransportering av åte og bås/åtebu ved lisensfelling av jerv. Samtidig viser ministeren til at en slik adgang forutsetter tillatelse fra grunneiere og berørte kommuner etter motorferdselloven.

2015: Følgende har blitt en permanent ordning:

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for tilsyn med jervebåser som er tillatt av fylkesmannen. Kjøring skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for utkjøring av åte og åtebuer i forbindelse med felling av jerv. Kjøring skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Antall tillatte turer skal avgrenses og framgå av tillatelsen. Lisenshaver skal føre logg som på forespørsel må forevises til naturoppsynet. Av hensyn til kontrollerbarhet og erfaringsinnhenting stilles krav om føring av kjørebok, der opplysninger om når, hvem og hvor man har kjørt skal framgå. Kjøreboka skal framvises på forespørsel til naturoppsynet. Antall turer det kan kjøres skal framgå av tillatelsen, og normalt vil utkjøring av åtebu og bås kun kreve én transportering pr. lisensfellingsperiode. Åte vil kreve flere turer pr. periode, men vil avgrenses ved kommunens tillatelse.

Stimuleringstiltak ovenfor lokale jegere

Referansegruppa skrev at de imøteser en innføring av stimuleringstiltak ovenfor lokale jegere. Både i Finnmark og i Troms har rovviltnemnda satset mye på dette, for eksempel gjennom jervejaktprosjektet i Troms. Gjennom dette prosjektet er det gjennomført fagdager for jervejegere, det er kjøpt inn fire nye åtebuer. Disse er isolert og større enn tidligere slik at det kan være to personer samtidig (med tanke på rekruttering/opplæring). Disse er tildelt i områder hvor det er lite åtebuer fra før og hvor tapene er store. De er tildelt til jaktlag hvor etablering av aktive jaktmiljøer er i fokus. Prosjektet har også omplassert en eldre bu som har stått inaktiv i to år. Disse åtebuene og flere andre tiltak har fått tildelt åtekamera og/eller åtevarsler. Som et resultat av denne satsningen er det etablert to helt nye åteplasser og et jaktmiljø knyttet til disse. I tillegg er fire andre åteplasser revitalisert. Lisensjegere får tilbud om hjelp til utplukk av åteplass evt. besøk med veiledning på etablert åteplass. Videre er informasjon om jervejakt intensivert til målgruppen gjennom facebook-gruppen «Rovviltjakt i Troms»

2015: Dyr i drift har videreført/videreutviklet satsingen i jervejaktprosjektet. Hovedfokus har vært strategisk etablering av nye åteplasser der det manglet slike tidligere samt

styrking/motivering av etablerte jaktlag. Det er gjennomført en fagsamling for jervejegere i Troms i august på Andslimoen. Det er tildelt to nye jervejaktbuer på nye lokaliteter. Den ene er i Skibotndalen hvor det ikke er noen kjent lokalitet fra før og hvor tap til sau og rein er store. Denne driftes av erfarne jervejegere fra Kittdalen. Den andre bua er tildelt jaktlag i Tamokdalen som har en veldig aktuell åteplass for jerv. Dette er et nytt jaktlag med ivrige og motiverte jegere. To andre lokaliteter har fått innvilget støtte til å bygge buer i egen regi. Det er i alt tildelt 10 viltkameraer samt 3 åtevarslere. I tillegg administrerer Dyr i drift den nye prøveordningen for innføring av nye virkemidler for mer effektiv jervejakt i hele Troms. Dette består i hovedsak av etablering av fastmontert, kunstig lys på åteplass og bruk av viltkamera ved tilsyn av jervebås. I alt er det 12 lokaliteter som har fått tildelt åtebelysning fra prosjektet og 2 jervebåslomaliteter som har fått tildelt åtekamera for bruk til tilsyn. Pr 7. januar 2016 er det felt 8 jerver på åte hvorav en av dem er felt ved bruk av åtebelysning. I samarbeid med SNO har prosjektet også besøkt to jaktlag på åtelokalitet for å gi veiledning av både jaktfaglig art, teknisk utstyr og gjeldende regelverk. Pr i dag er det i alt 29 jervejaktlokaliteter med anslagsvis 50-70 jegere som er registrert i jervejaktprosjektet. Lokalitetene er noenlunde jevnt fordelt over de mest aktuelle konfliktområdene i Troms.

Det er ikke gjennomført tiltak med henhold til jakt på gaupe eller bjørn i 2016 da målene på dette området ansees som oppnådd. Gaupekvoten tas nå ut ved ordinær jakt. Når det gjelder bjørn er det først og fremst ved skadefelling vi har utfordringer.

Oversikt over rovviltbestandene

Referansegruppa mente det var for dårlig oversikt over rovviltbestandene, og den ønsket at rovviltnemnda jobber for at Statens naturoppsyn får tilført mer ressurser og midler. Rovviltnemnda arbeider politisk for å få en bedre kartlegging av rovviltbestandene, blant annet gjennom rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16 og 19. Videre har rovviltnemnda dusørordninger for å stimulere til innmeldinger som bidrar til bedre oversikt over rovviltbestandene. Imidlertid er ikke rovviltnemnda tilfreds med påliteligheten/etterprøvbareheten i dagens bestandsestimater. Rovviltnemnda vil prioritere midler til eventuelle prosjekter som kan øke påliteligheten/etterprøvbareheten i bestandsberegningene.

2015: Rovviltnemnda ga i 2015 NINA 200 000 kroner i FKT-midler til innkjøp av 50 viltkamera for et prosjekt som tester viltkamera til overvåking av gaupebestanden i Troms. NINA kommer til å søke om midler til å drifte kameraene i 2016.

Lokal medvirkning

Referansegruppa ønsker økt lokal medvirkning. Rovviltnemnda har lagt stor vekt på referansegruppas arbeid i forvaltningsplanen, denne evalueringen skal kaste lys over oppfølgingen av dette. Videre har prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark* og *Dyr i drift*, invitert referansegrupper med representanter fra bufenæringen, reindriftsnæringen og andre interessenter, for å sikre lokal medvirkning. Rovviltnemnda vil også vise til at møtene som nemnda holder er åpne, og det er mulig i forkant av møtene å be om å få presentere saker for nemnda på møtet. Rovviltnemnda viser videre til forvaltningsplanens kapittel 9.3.8 *Rolleavklaring for sekretariat, det utvidede sekretariat og observatører.*

2015: I Troms skjer lokal medvirkning først og fremst gjennom Arena Rovvilt, møter i referansegruppa, gjennom facebook og på kurs og konferanser prosjektet arrangerer. Spesielt for 2015 kan nevnes reindriftskonferansen som ble holdt i februar i regi av prosjektet. I

Finnmark er det arrangert Arena rovvilt, referansegruppemøte samt flere kurs og andre arrangementer.

Gjensidig forståelse mellom næring og forvaltning

Referansegruppa påpekte at næringen følte de ikke hadde full forståelse fra forvaltningen for sine utfordringer når det gjelder rovvilt. Rovviltnemnda har prøvd å møte opp på ulike areaen hos næringen, både for å formidle hvilke rammer rovviltnemnda forvalter innenfor, og for å få kunnskap fra næring og andre interessenter. Rovviltnemnda vil fortsette med dette. Samtidig ser nemnda at den har vært for lite ute til næringene i deres daglige arbeid. Rovviltnemnda vil i det videre satse på å gjennomføre besøk/befaringer ved ulike aktiviteter i reinnæringen og sauenæringen.

2015: I Troms er det gjennomført reindriftskonferanse. I begge fylker er det gjennomført Arena rovvilt. Prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark og Dyr i drift har hatt nær kontakt og dialog med næringene. Og Fylkesmennen i Finnmark og Troms har hatt flere dialogmøter med næringene. Imidlertid har ikke rovviltnemnda hatt organiserte besøk ute hos næringsutøvere.

Kunnskapsbasert forvaltning

Referansegruppa skrev at de imøteser bedre opplysning om forskningsresultater innen reintall og tapsproblematikk, og en forvaltning som i større grad enn i dag er basert på kunnskap. Rovviltnemnda støtter ulike forskningsprosjekter som skal gi bedre kunnskap, for eksempel [*Bestandstilvekst og tap i svenske samebyer med sommerbeiter i indre Troms.*](#)

2015: Rovviltnemnda har støttet Scandlynx som i 2015 kom med Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014, NINA rapport 1200. Rovviltnemnda ga midler til å lage NINA Minirapport 536, Kongeørnas predasjonsadferd på beitedyr og mulige forebyggende tiltak. Videre har Lyngenprosjektet som rovviltnemnda har støttet bidratt med kunnskap om tapsårsaker i sauenæringa.

Kortfattet informasjon på søknadskriterier for virkemidler

Referansegruppa etterlyste kortfattet informasjon på kriterier for å kunne søke om virkemidler, evt. henvisninger til hvor en finner slik informasjon. Rovviltnemnda har gitt kortfattet informasjon og henvisninger i forvaltningsplanen.

2015: I Troms er det utviklet informasjon samt søknadsskjemaer for deltakelse i jervejaktprosjektet samt bruk av nye virkemidler for mer effektiv jervejakt, ligger på prosjektets hjemmesider. Ellers ble det allerede for 3 år siden utviklet en informasjonsfolder/beredskapsfolder med kortfattet informasjon til sau- og reindriftsnæringen om hvordan de skal forholde seg ved akutt situasjoner vedrørende skadefelling og forebyggende tiltak (kontaktinformasjon til viktige personer/forvaltning, rutiner m.m.). Det er også en egen side på prosjektets hjemmeside som tar for seg informasjon om dette (forebyggende tiltak samt skadefelling).

Lokal deltagelse og ressurstilgang til skadefellingslagene

Referansegruppa trakk frem at det blir viktig at lokale jegere inngår i regionale/kommunale skadefellingslag, og at de får de ressurser og den opplæring de trenger for å kunne gjennomføre skadefellingsoppdrag effektivt og i minst mulig konflikt med andre interesser, så som jakt, friluftsliv, reindrift, og allmennhetens oppfatning av etikk og moral. I Finnmark

jobbes det med interkommunale skadefellingslag, i Troms er det nå fire interkommunale skadefellingslag. Rovviltnemnda støtter opplæring av disse lagene med FKT-midler.

2015: I løpet av 2015 har Dyr i drift sluttført kompetanseprogrammet for skadefellingspersonell som ble avtalt med partene (vertskommunene og Fylkesmannen) i 2013. Dette har omhandlet kursing i HMS/vintersikkerhet, jaktkurs på bjørn, gaupe og jerv samt skadefellingsledelse. I tillegg har prosjektet i samarbeid med Fylkesmannen hatt årlige møter med kontaktpersonene i vertskommunene der hovedtema har vært administrasjon og drift av lagene. Skadefellingspersonellet har også i løpet av 2015 hatt anledning til å benytte seg av nytt skyteanlegg for rovvilt på Andselv som NJFF-Troms har etablert i samarbeid med Fylkesmannen og Dyr i drift. I Finnmark er det nå et lag i Porsanger og Karasjok. Det er et kommunalt lag i Nesseby og snart et kommunalt lag i Tana. I høst ble det arrangert samlinger for det interkommunale laget i 2014. på bjørnebanen i Neiden (skytetrening og teori). De to kommunale lagene i øst (Tana og Nesseby) vil få tilbud om kursing i 2016 og 2017 (blir sikkert de samme kursene som i Troms).

Erstatningsordningene

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle arbeide for at alt tap over normaltap skulle bli erstattet. Referansegruppa ønsket en speilvendt bevisførsel, hvor det er forvaltninga som må bevise at tapet ikke skyldes rovdyr, om ikke alt tap utover normaltap skal bli erstattet. Allerede i høringsuttalelse av 31.5.2012, skrev rovviltnemnda i *høringsuttalelse til Miljøverndepartementets brev av 10. mars 2012 om forslag til endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein*, følgende angående erstatning for husdyr på beite:
Vi ønsker at det jobbes videre med modellen som gir erstatning for alt tap på beite.
Dette ønsket nådde ikke frem.

2015: Ved søknad om erstatning for sau tatt av rovvilt er det nå et krav at individspesifikke data på individene i besetningen vedlegges søknaden. Ny erstatningsordning for rein skal begynne å virke i 2016.

Midler til gjeting og uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle gi mer midler til gjeting, og mer midler til å ta ut rovdyr i beiteområder. Rovviltnemnda har ikke anledning i følge *forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltsskader og konfliktdempende tiltak*, til å gi midler til gjeting alene, bare når gjeting er kombinert med andre direkte tapsreducerende tiltak kan det gis tilskudd til dette. Nemnda har gitt tilskudd til for eksempel bruk av kadaverhunder, og til ekstraordinært tilsyn av rein i kombinasjon med fôring. Midlene som rovviltnemnda har satt av til skadefellinger har ikke vært begrensende for skadefellingstillatelsene som har vært gitt av Fylkesmannen.

2015: Status samme som i 2014.

Robuste beitelag og samarbeid om beiteplaner mellom saueneæring og reinnæring

Referansegruppa mente at rovviltnemnda må arbeide aktivt for å få bedre oppslutning om beitelag, og mer fungerende beitelag. Videre mente referansegruppa at rovviltnemnda må stimulere til samarbeid om beiteplaner mellom saueneæringa og reinnæringa. Rovviltnemnda støtter prosjektet Beitebruk i utmark som jobber for økt og målrettet aktivitet i fylkets mange beitelag, kompetanseheving innen tema dyrevelferd i utmark, driftsledelse samt etablering av beitearealplaner i det kommunale planverktøyet. Rovviltnemnda har gitt Fylkesmannen

føringer om å prioriterer FKT-søknader som bidrar til samarbeid innen og mellom beitenæringene og de ulike arenaene i Troms og Finnmark.

2015: Prosjektet Beitebruk i utmark ble avsluttet i 2015.

Bruksregler i reindrifta

Referansegruppa skrev at de imøteser bruksregler i reindrifta, regler som møter forståelse og aksept både innen reindrifta selv og blant andre. Uten at rovviltnemnda har kunnet påvirke dette, har det kommet regler for høyeste reintall, og klare føringer på at rovvilterstatning skal bortfalle dersom ikke disse overholdes.

Arena rovvilt

Referansegruppa skriver at det er viktig at rovviltnemnda bygger ut og videreutvikler «Arena rovvilt» Rovviltnemnda mener Arena rovvilt har vært, og er en viktig møteplass. Imidlertid har det til dels vært liten oppslutning om møtene, dårligst oppslutning har det vært i Troms. I Finnmark har det i oktober vært avholdt Arena rovvilt – sau 2014, i Varangerbotn, Tana bru, Lakselv og i Alta, med unntak av i Alta var det stor oppslutning om disse møtene. Arena rovvilt – rein skal også avholdes i Finnmark. I Troms har Dyr i drift, sammen med samarbeidspartnere, gjennomført tiltak som er målrettet mot de forskjellige målgruppene i prosjektet. Jegermiljøene (inkl. skadefellingslagene) har fått meget aktiv oppfølging fra prosjektet og Fylkesmannen gjennom hele året i form av kurs, fagdager og andre informasjonstiltak. Dette pågår fortsatt (jervejaktprosjektet). Sauenæringen, spesielt de som er mest utsatt, har også fått aktiv oppfølging i form av rådgiving og befaringer i eget beiteområde. I tillegg har alle beitelag v/leder blitt invitert til møte med Fylkesmannen (og prosjektet) i oktober for å diskutere beitesesongen og hva dette betyr for neste års sesong. Også reindrifta har fått mye oppmerksomhet da prosjektet har tatt direkte kontakt med alle distrikter i problemområder og fulgt opp dette i etterkant. I februar 2015 blir det også arrangert reindriftskonferanse for reindrifta i Troms. Dette er et samarbeid mellom prosjektet og Fylkesmannen og tar for seg både problemer knyttet til rovvilt og reindriftsforvaltning generelt. Fylkesmannens overtakelse av reindriftsforvaltningen er også et viktig tema.

Fylkesmannen har gjennom «byråkrater på beite» satset på å møte beitebrukere på deres arena. Videre er det satset på beitelagsmøter der Fylkesmannen deltar. Prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark*, samt *Dyr i drift* i Troms er et viktig bindeledd mellom forvaltning og næring. På nyåret har disse prosjektene referansegruppemøte, disse skal i 2015 være åpne møter, hvor alle som ønsker det kan delta. Rovviltnemnda har vanskelig for å legge ned møteplasser, rovviltnemnda ser likevel at bruken av FKT-midler for å arrangere en serie med møter ute i distriktet, ikke står i forhold til næringenes gevinst, når oppmøtet er så lite som det har vært de siste årene i Troms. Derfor mener rovviltnemnda aktiviteten som er gjennomført i 2014 samt det planlagte reindriftsseminaret i februar 2015, gir tilfredsstillende arenaer i Troms tilsvarende «arena rovvilt» for inneværende år. Rovviltnemnda mener forvaltningsplanens overordnede målsetting i år nås bedre gjennom å bruke midlene direkte på forebyggende tiltak. Rovviltnemnda vil samtidig oppfordre alle som har interesse i rovviltforvaltning i Troms om å møte på referansegruppemøte for Dyr i drift på nyåret 2015.

2015: I 2015 ble det gjennomført Arena rovvilt i både Finnmark og Troms. I samarbeid med Fylkesmannen har Dyr i drift opprettholdt de samme aktivitetene på dette området som i 2014. I slutten av november ble det som vanlig gjennomført tre Arena rovvilt-møter på forskjellige steder i fylket, men oppslutningen om disse var dårlig selv om det var brukt ekstra ressurser for annonsering/bekjentgjøring. Det ble også arrangert en konferanse for reindrifta i

2015 som hadde god oppslutning fra reinbeitedistriktene med beiter i Troms. Denne ga muligheter for faglig påfyll men også innspill til forvaltningen. Det var også planlagt en lignende konferanse for beitebrukere med sau i samarbeid med prosjekt Beitebruk i utmark, men denne ble avlyst pga. lite påmelding. I Finnmark ble Arena rovvilt – Sau avholdt i november. Møtene var av mindre skala en året før (direkte kontakt med bønder og ikke annonsert i avisen). Prosjektet kontaktet bønder i Alta og Porsanger for å høre om dem ønsket et møte i år, det var det interesse for. Det ble gjennomført møte i Porsanger men møtet i Alta ble avlyst i siste liten pga. innstilt flyavgang fra Vadsø den dagen møtet skulle være (hverken representanter fra prosjektet eller Fylkesmannen kunne da møte). Fylkesmannen arrangerte egne oppfølgingsmøter i Vadsø (bønder i Tana/Nesseby/Vadsø) og Neiden for å følge opp bjørnesituasjonen og planlegge for neste beitesesong, derfor ikke arrangert møte i Øst-Finnmark.

Referansegruppemøter for prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark samt Dyr i drift i Troms gjennomføres i januar 2016.

Bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda bør bidra til å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund. Rovviltnemnda har gitt midler til opplæring av hundekvipasjer på Flå, Rovviltnemnda har gitt midler til bygging av wirebjørn, til fasiliteter for testing av hund på bjørn i Polar Park. Videre har nemnda gitt midler for opplæring av ekvipasjer i sporing av bjørn. Aktiviteten for å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund har vært høy.

2015: Prosjektet med opplæring av ekvipasjer for sporing av bjørn er videreført i 2015. Det er i alt gjennomført tre fagsamlinger hvor SWDI (instruktører fra Sverige) har deltatt på to. Status pr. dato er at en ekvipasje er godkjent som sporingsekvipasje ved skarpe skadefellingsoppdrag, en annen ekvipasje er klar for godkjenning i løpet av sommeren 2016. Det er i løpet av året tatt opp to nye rekrutter i prosjektet og prosessen med å overføre instruktøransvaret til prosjekt Dyr i drift er oppstartet. Målet er at vi i egen region skal bli selvforsynt med instruktørkompetanse for å opprettholde kunnskapsnivået samt lære opp nye rekrutter. I tillegg er det gjennomført en fagsamling/seminar for interesserte rovviltjegere med hund der en hadde både teoretisk og praktisk gjennomgang av anerkjente forelesere/instruktører fra Sverige. Også i 2015 har Dyr i drift administrert kursstøtte til en person for gjennomføring av to kursmoduler i sporing av rovvilt på jakt og fiskesenteret på Flå (NJFF).

Forvaltningsansvar for rovvilt

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for at Fylkesmannen får forvaltningsansvar for lisens- og kvotejakt samt skadefellinger gjennom hele året. I rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 13, anmoder rovviltnemndene om:

Rovviltnemndene må ha myndighet til å vedta skadefellingskvoter gjennom hele året, og Fylkesmannen må kunne forvalte disse kvotene, med nødvendige tekniske hjelpemidler, hele året.

2015: Her er det fortsatt brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen datert 21. mars 2014 som gjelder. Dette sier:
I perioden 1. juni til 15. februar fatter rovviltnemndene vedtak om betinget skadefellingskvoter. Det følger av rovviltforliket og rovviltforskriften at nemndene har myndighet til å gjøre dette når bestandsmålet for arten ligger på eller over bestandsmålet i regionen. Unntaket er for bjørn, der rovviltforliket sier at dersom 10 ynglinger er nådd nasjonalt, overføres forvaltningen av bjørn til

nemndene selv om de regionale bestandsmålene ikke er nådd. For jerv og gaupe fremgår det av rovviltforskriften at myndigheten bestemmes ut fra et tre års gjennomsnitt. I perioden 1. juni til 15. februar fatter Fylkesmannen vedtak om skadefelling basert på kvoter fastsatt av nemnda, jf. rovviltforskriften. I perioden 16. februar til 31. mai er det Miljødirektoratet som fastsetter kvoter og fatter vedtak om skadefelling. Vedtak om uttak i denne perioden er i stor grad ekstraordinære uttak, der direktoratet fatter vedtakene og Statens naturoppsyn utfører uttakene. Myndigheten til å fatte vedtak om skadefelling blir også i visse tilfeller delegert til Fylkesmennene i denne perioden. For eksempel er dette gjort de siste årene for gaupe i tamreinområder. Jeg mener det på nåværende tidspunkt ikke er fremkommet informasjon som tilsier at denne myndighetsfordelingen bør vurderes endret, men jeg vil fortløpende vurdere hvordan vi kan gjøre rovviltforvaltningen mest mulig forsvarlig, forutsigbar og effektiv.

Soneinndeling

Referansegruppa oppfordrer rovviltnemnda til å vurdere nøye, etter at bestandsmålet er nådd innenfor A-sonen, hvor store A- og B-sonene bør være. Rovviltnemnda ser at det i 2014 ble registrert fire ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Troms, og det ble registrert to ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Finnmark. I Troms ble det i 2014 registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, to av disse ble tatt ut ved hiuttak, i Finnmark ble det også registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, hvorav to ble tatt ut ved hiuttak (NINA rapport 1086). For at rovviltnemnda skal kunne føre en tydelig differensiert forvaltning er det avgjørende at A-områdene er store nok til at bestandene kan forvaltes på bestandsmålet innenfor disse. Først da kan rovviltnemnda opprettholde sin myndighet samtidig som rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene blir tatt ut. For gaupe har ikke rovviltnemnda klart å oppnå bestandsmålene for regionen innenfor A-sonen. Når det gjelder bjørn er regionen under bestandsmålet.

2015: NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland skriver følgende i sin konklusjon: *Vi har vist at dagens forvaltningssoner i nord bryter en av de grunnleggende forutsetningene for at sonering skal fungere tapsreducerende, nemlig at rovdyrsonene er store nok til at rovdyrbestanden oppholder seg i sonen gjennom hele året. Det er grunn til å stille spørsmål om det har noen hensikt å ha soneforvaltning i disse tamreinområdene, da det også er krevende å iverksette effektive forebyggende tiltak rettet mot tamrein. Dagens rovviltsoner er delvis designet for å holde rovvilt ute fra kalvingsland, men den vidstrakte arealbruken til rovdyrene gjør at alle rovdyrindivider i regionen uansett plassering av soner vil måtte berøre kalvingsland. Vi anbefaler at man tar utgangspunkt i gaupenes og jervens biologi når man utarbeider fremtidige forvaltningsplaner, som også bør ta hensyn til at gaupe og jerv forflytter seg over sonegrenser, fylkesgrenser og landegrenser (Gervasi m.fl.2015).*

Rovviltnemnda må likevel forholde seg til regjeringens klare føringer om at den todelte målsettingen skal nås ved en tydelig differensiert forvaltning. Også i tamreinområdene skal rovviltforvaltningen skje ved tydelig soneforvaltning mellom prioriterte yngleområder for rovdyr og prioriterte beiteområder. Dette jf. brev fra Klima- og miljødepartementet datert 12.3.2015 om *videre oppfølging om tydelig soneforvaltning og høy beredskap.*

Rask saksbehandling ved tap til rovvilt

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for et operativt regelverk som forvaltningen kan henviser til, for en saksbehandling som er rask og effektiv når det gjelder tillatelse til uttak ved skadefrekvens på ulike nivåer. Når det gjelder dette har rovviltnemnda gjort noen viktige presiseringer i forvaltningsplanens kapittel 8.2.

2015: presiseringene i forvaltningsplanen kapittel 8.2 står seg. Tilbake i 2013 ga det daværende Miljøverndepartementet instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt fastsatt av Miljøverndepartementet 16. desember 2013. I kraft fra 1. januar 2014. Kjernen av instruksen er følgende:

- 1. Skriftlige søknader om skadefelling, som inneholder tilstrekkelige opplysninger for at forvaltningen kan fatte en beslutning, skal besvares så raskt som mulig, og senest innen tre virkedager fra den dagen søknaden er registrert i arkivsystemet til forvaltningsmyndigheten. Dersom søker samtykker kan saksbehandlingsfristen på tre virkedager fravikes.*
- 2. Førsteinstansen skal behandle eventuelle klager som gjelder skadefelling så raskt som mulig, og senest innen to uker etter klagefristens utløp.*
- 3. Klageinstansen skal avgjøre klager som gjelder skadefelling så raskt som mulig, og senest innen tre uker etter at den har fått oversendt den behandlede klagen fra førsteinstansen.*
- 4. Saksbehandlingsfristene kommer ikke til anvendelse for behandling av søknad eller klage når:*
  - a) det på søknadstidspunktet ikke er husdyr på beite eller tamrein på beite i det aktuelle området det søkes uttak i.*
  - b) det søkes om uttak av bjørn og bjørnen fortsatt ligger i hi.*
  - c) det søkes om hiuttak av jerv, og forvaltningen må lokalisere/registrere jervehi før søknaden kan avgjøres.*
  - d) det er behov for DNA-analyser for å avklare om skadefellingssøknad om ulv gjelder et genetisk viktig individ.*

Enhetlig rovviltpolitikk

Referansegruppa ba rovviltnemnda arbeide for at rovviltpolitikken på sikt går mot en enhetlig politikk, minimum på skandinavisk nivå. Rovviltnemndene i Norge fremmet i rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014 punkt 20. følgende:

Samarbeidet med våre naboland må styrkes, det er behov for en enhetlig og forutsigbar forvaltning av rovvilt også over landegrensene. Punkt 4.1. i Stortingets rovviltforlik, ulv, er nevnt som en særlig utfordring.

Samarbeidet innen rovviltforvaltning over landegrensene er i stadig utvikling, og på sikt går det mot en mer enhetlig politikk.

2015: Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som det heter, består av eksperter på de store rovdirene fra de skandinaviske landene. Fagrådet hadde møte den 25. mars 2015. Her anbefalte de blant annet at det nedsettes en felles skandinavisk arbeidsgruppe som jobber frem felles overvåkingsmetodikk for kongeørn på lik linje med det arbeidet som har vært gjort for de fire store rovdirene. De mente det også må vurderes å involvere Finland i gruppes arbeid.

Forutsigbarhet

Referansegruppa skriver det er viktig at rovviltforvaltningen innen det nasjonale regelverket preges av forutsigbarhet, og en rollefordeling mellom de ulike aktørene, som de utmarksbaserte næringene har kunnskap om og kan forholde seg til. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen gitt plass til å beskrive rollefordeling for ulike aktører i rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningen er kompleks, derfor vil rovviltnemnda fortsatt ha fokus på å formidle gjeldende rovviltpolitikk og hvilke rammer den setter.

2015: Samme fokus som tidligere.

8/16 Områder der rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om uttak av jerv

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Disse områdene bør nå prioriteres med særlig fokus på uttak av tisper:

1. B – området Sværholt
2. B – området Loppa vest for Langfjorden
3. B – området Porsangerhalvøya nord for Skaidi
4. B – området Karasjok, syd for RV 92 og 93
5. B – området Digermulen – Ifjordfjellet, Nordkinn halvøya
6. B – området i Sør – Varanger kommune
7. B – området Varangerhalvøya – Austertana, Berlevåg, Båtsfjord
8. A-området i Sør-Varanger og Nesseby

Videre bør Miljødirektoratet fortløpende vurdere uttak her:

1. B – området i Nordreisa
2. B – området i Skånland/Gratangen
3. B – området i Hjertind reinbeitedistrikt

I Finnmark har mange områder i forvaltningsområde B en etablert jervebestand, dette er gjerne i kalvingsområder for rein, uten at det pågår lisensjakt i området. I flere områder på ytterste kyst er det påvist forekomst av tisper. Statens naturoppsyns erfaringer viser at vind gjør sporingsforholdene vanskelige med svært få gode sporingsdager, noe som gjør ynglinger vanskelig å påvise. Disse områdene bør nå prioriteres med særlig fokus på uttak av tisper.

1. B – området Sværholt
2. B – området Loppa vest for Langfjorden
3. B – området Porsangerhalvøya nord for Skaidi
4. B – området Karasjok, syd for RV 92 og 93
5. B – området Digermulen – Ifjordfjellet, Nordkinn halvøya
6. B – området i Sør – Varanger kommune
7. B – området Varangerhalvøya – Austertana, Berlevåg, Båtsfjord
8. A-området i Sør-Varanger og Nesseby

I Troms har lisensfellingsuttaket i A-området vært bra. I B-området har uttaket ikke vært som ønsket, men det har også vært mindre jerveaktivitet i B-området enn Fylkesmannen hadde ventet. Fylkesmannen i Troms vil tilrå å anmode Miljødirektoratet om å fortløpende vurdere ekstraordinære uttak av jerv i tre områder hvor det på lik linje med året før har vært noe jerveaktivitet. Dette er i:

1. B – området i Nordreisa
2. B – området i Skånland/Gratangen
3. B – området i Hjertind reinbeitedistrikt